

REFORMÁTUS
KALENDÁRIUM
A 2011.
ESZTENDŐRE

**REFORMÁTUS
KALENDÁRIUM
A 2011. ÉVRE**

**KIADJA
A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET**

A kalendáriumot szerkesztette:

Bereczki András
paptamási lelkipásztor

Korrektor:

Babes Arday Erika
Wagner Erik

Tördelőszerkesztő:

Kraftsikné Petrikó Ildikó

Borítóterv:

Szomor Attila

A címlapon:

A Nagyvárad-csillagvárosi református templom tornya
Épült 2007-ben (Vilidár Andrea felvétele)

A hátlayan:

A Pósalakán 2010-ben felavatott háborús emlékmű dísz:
a Turulmadár a Szent Koronán

A gépkocsi műho
vezetőre, ha eltév
újratervezéssel. A né
járművel van kapcs
végső soron visszafo

A hívő embernek
ember él a földön, m
és a létező Istent tag
a keze közül kikerü
követő, a helyes, avag
érzékenyebb nyomk
számítógépek világa
tévedtek azok, akik
mindent. „Alaktalan
volt írva, a napok i
belőlük” (Zsolt139,16

Isten nem vád
figyelmeztetett volna
beálltát állapítják m
biztos haladását. A
kész tervét nyújtja á
zsoltáros király é
(1Krón28,12). A sz
értékeket örökökítenek
nemzedékünk milye
összesítjük az erea
nagyszerű teljesítmé
többször az ellenkez
utcára dobott fiatall
hogy az ilyen jelensé
át a tervet, vagy az
hanyatló világunk c
hibáira visszamutat
van és a háttérben „

Nyugati végvárokon

Az ausztriai Felsőőrben tartotta idei találkozóját a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozói Szolgálat (NyMRLESZ)

Felsőőr (Oberwart) magyar református gyülekezetének történelmi jelentősége óriási a nyugat-magyarországi reformáció elterjedésében. Első elismert lelkésze Gál János, Gál Imre püspök édesapja, aki 40 évet szolgált itt. Gyúdi Ventei Jakab, Szeremlei János lelkipásztorok ápolták itt a virágzó gyülekezeti életet. Utóbbi építtette meg a torony tetejét 1656-ban, ekkor egy éve működik már az iskola is.

1663-ban Tormássi Péter vasvári prépost 500 német lovaskatonával „nemcsak a templomot, iskolát és minden ezekhez való birtokot elfoglalt, hanem a helvét hitvallású lelkészt és tanítót minden javaikból kifosztva elűzte, a paplakot földig rontatá, a szegény népet végig verette..., a község esküdtjeit (tkp. a presbitereket) minden ruháikból kifosztva, szakálluknál fogva meghurcoltatta, végre üres szobába záratá és így erőszakolá ev. vallásuk megváltoztatására.”

A felsőőri református kisnemesek, a magyar királyi határ-

Ausztria legrégebbi protestáns temploma. Emlékül azoknak, akik évszázadokon át Isten Igéjét hirdették és azoknak, akik abból hitet, erőt és reménységet merítettek

örök leszármazottai nyolc éven át templom, iskola és lelkész nélkül tartották fenn egyházukat. 1681-ben a pozsonyi országgyűlés az ún. artikuláris gyülekezetek közé sorolja. Ez azt jelentette, hogy Balaton-Felvidéktől Bécsig a felsőőri volt az egyetlen, jogilag elismert egyházközség. Előbb pajtában, majd egy rövid életű, fából épített Oratóriumban dicsérték az Urat. A mai templom Újhelyi Kovács Ferencz 1776-ig tartó lelkészsége idején épült.

1784-ben épült az árkádos paplak, mely mai napig műemléki védelmet élvez. A torony, az iskola, a 7 mázsás és 17 mázsás harang hatalmas áldozatokat követel a gyülekezettől, de ezek mellett rendszeresen küldik a gyülekezet adományait Pápára, Debrecenbe, Sárospatakra, Losoncra, de még a Felső-németországi magasabb református iskolákba is; mindenütt felsőőri ifjakat támogatnak. Arany József esperes új énekeskönyvet vezet be, a Szita-hagyaték megvásárlásával pedig a gyülekezet biztos anyagi alapjait vetik meg. Ő maga járt elől jó példával: házát a gyülekezetre hagyta. Vele ért véget e gyülekezet első „aranykora”.

Az 1848-as forradalom idején Petőfi iskolatársa, Szij György volt a gyülekezet lelkésze, aki kardot is fogott.

A 19. század második felében Gueth Sándor vezetése alatt a presbitérium a település motorja. Felsőőr mezőváros lesz, és a környék gazdasági és kulturális központja. Megalakul az Olvasó és Dalkör. A templomépítés 100. évfordulójára a gyülekezet orgonát vásárolt, karzatot emelt. E második „aranykor”-ban, a 19. század végén viszont tudomásul kellene venni, hogy fokozatosan nemzeti kisebbséggé és szórvánnyá válik a gyülekezet.

A trianoni döntés utáni helyzetben Bajcsy Gyula lelkipásztor bölcs, szigorú és szeretetteljes vezetésével sikerült a megmaradás útjain járni, az iskola államosítása, a német birodalmi tanterv, a 2. világháború borzalma, száz református férfi okatlan halála, a gazdasági összeomlás ellenére is.

A felsőőri gyülekezet újabb kori lelkésze Gyenge Imre volt, aki közel 40 évet szolgált itt. Az Otthon nevű gyülekezeti ház, a világhírű táncsoport, ravatalozó és új parókia építése mellett létrehozta az Oberwart Konferenciát, mely a vasfüggöny évtizedeiben is alakította a kapcsolatokat keleti és nyugati református lelkészek között. Három cikluson át ő volt az Osztrák Református Egyház országos szuperintendense. Doktori címet A Kálvinizmus Burgenlandban című disszertációjával szerzett. A nemrég elhunyt lelkész szelíd, barátságos özvegye is nagy tiszteletnek örvend a gyülekezetben.

Jelenleg **Gúthy Lajos** végzi itt a lelkészi szolgálatot, akit meg is kérdeztem életükről.

– *Honnan és mikor kerültél ide?*

– 1992 márciusában választott meg a gyülekezet. Az ukrán határ közeli Kőlcseről küldött ide az Úr. A Kárpát-medencei magyarság legnyugatibb

határán élünk. Hajdanán peregrinus diákok útjának is utolsó tanyája volt a Nyugat-Kelet közötti vándorlásokban. Eleinte rendkívül fárasztó volt németül prédikálni. Biztosan sokat hibáztam is. A nyelvi mellett mentalitásbeli kérdésekbe is ütköztem. Kezdetben sürgették, hogy inkább németül beszéljek, miközben nekem mégiscsak a feladatom az anyanyelv megőrzése.

– *Hallom, hogy tanítasz az iskolában is?*

– Nálunk kötelező az iskolai hitoktatás, de ez külön készülést, külön hozzáállást igényel. A hittan érettségi tantárgy Ausztriában. Három iskolában is tanítok.

– *Úgy gondolom, hogy ez segít is az ifjúságot az egyház felé terelni.*

– Természetesen! Előny az, hogy maga a lelkész jár be az iskolába és nem egy kívülálló hitoktató.

– *Önként adódik a kérdés: mennyire ápolja a magyarságtudatot, beszél a magyart az ún. második-harmadik nemzedék.*

A parókia épülete értékes műemlék

– Hát ez nehéz kérdés. Hiába bölcsködünk, szakadoznak a kötelékek, megváltoztak a körülmények. Fogy a magyar. Évente 10-15 gyereket keresztelünk. Szinte pontosan tudom, melyik család gyereke fog megtanulni magyarul a jövőben.

– *Ha jól értettem, erdélyiek is telepedtek le Felsőőrön. Megtalálták a templomot?*

– Sajnos, kevesen. Az áttelepedés, beilleszkedés nehézségei között biztosan nem szaladnak első héten a lelkési hivatalba. De kár lenne, ha elfelejtenék gyökereiket. Nekünk pedig szükségünk van rájuk. Akár a Kalendárium által is üzennék minden kivándorlónak: ahol letelepednek, keressék az egyházi közösséget.

– *Most már két évenként itt ülésezik a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozói Szolgálat. Értékeli ezt a felsőőri gyülekezet?*

– Az 1960-as évektől hozzászólt a gyülekezet, hogy Felsőőrön találkoznak a vasfüggöny által elválasztott lelkipásztorok, ahol nincsenek a Stázi, a KGB, a Securitate látóköreben. Sajnos, később kiderült, hogy mégis beépültek ide is, de ez már a múlté. Megtiszteltetés a gyülekezet számára, egyben lehetőség is a nyugati szórvány magyar reformátusai közötti találkozás. Láthattatók, a gyülekezet, a Nőszövetség most is szeretettel szorgoskodott a küldöttség fogadásán. Jó ötlet az, hogy történelmi kapcsolóként Felsőőrön legyen a NyMRLSZ irattára.

Gúthy Lajos tiszteletesre és feleségére az a nagy felelősség nehezedik, hogy e történelmi órhelyen szolgálják fogyatkozó magyar nyájukat, békességben a németül imádkozókkal. Isten adjon nekik ehhez sok erőt.

A Felsőőrön tartott NyMRLSZ konferencián Quo vadis keresztyén Európa címmel egyházunk égető kérdéseire keresték a választ a meghívott előadók és küldöttek. Dr. Tóth Miklós hollandiai lelkész-ügyvéd és dr. Peres Imre pozsonyi lelkész, debreceni egyetemi tanár a misszióval, illetve bel-misszióval foglalkozott. Németh Pál budapesti lelkipásztor az európai mohamedánizmus terjedését ismertette, dr. Rémesné Köpeczyi Bócz Edit kutató a magyarországi egyházaknak a Kádár-rendszerbeli kiszolgáltatottságáról tartott drámai tájékoztatót.

A Lázárné Záhn Dalma-Enikő nürnbergi lelkész és dr. Békássy Albert svédországi világi elnök vezette elnökségi üléseken rendre ismertették a jelenlévők a nyugati magyar református gyülekezeti életet. Záhn Dalma-Enikő a – hol lakás, hol fizetés nincs – gondjai közepette is fontosnak tartja a pásztorolást, Reményik Sándor *ahogy lehet* szellemében. A nürnbergi lelkési állás sem gondmentes, miközben Münchenben sincs magyar lelkész. Heddad Annamária, a párizsi gyülekezet gondnoka sérelme továbbra is az, hogy a 82 éve alapított gyülekezet 11 éve lelkész nélkül él, cserben hagyták

A 2010. évi konferencia résztvevői

őket az anyaországi egyházi vezetők is. A párizsiak nem óhajtanak a Protestáns Szövetséghez tartozni.

Ismét hangot adtak ama sérelemnek, miszerint magyar református lelkipásztorok egy ún. Protestáns Szövetségbe terelik át a gyülekezeteket, minek a magyar nemzettudat és református öntudat vallja kárát. Érdekes, hogy éppen erdélyi lelkipásztorok feledkeztek meg gyökereikről.

A jelenlévők élesen bírálták a Tőkés László által életre keltett Egyetemes Magyar Református Zsinat fokozatos elsorvasztását, miközben mondvacsinált módon, meglehetősen nagy hírverés közepette megalakították a Generális Konventet.

A felsőőri találkozó tagjai minden gondjuk mellett bizakodva néznek a jövőbe, tanácskozásaikon megerősödnek abban, hogy meg kell őrizni a rájuk bízott kincset és reménységgel tekintenek az anyaországi nemzeti kormányra, melynek célja a határok feletti nemzeti összefogás, a keresztyén értékrend megőrzése.

BERECZKI ANDRÁS